Τα αδιέξοδα του θρησκειολογικού μαθήματος (Κωνσταντίνος Χολέβας, Πολιτικός Επιστήμων)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 13 Μαΐου, 2009

Η συζήτηση για το μάθημα των Θρησκευτικών έρχεται και επανέρχεται με αφορμή διάφορες εγκυκλίους του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Άρθρα γράφονται, πολιτικά κόμματα και συνδικαλιστικές ενώσεις εκφράζουν απόψεις και η Εκκλησία της Ελλάδος - πολύ σωστά – εκφράζει την ανησυχία της έναντι του κινδύνου περιθωριοποιήσεως του μαθήματος. Μέσα στην όλη συζήτηση από ορισμένα πολιτικά πρόσωπα και από στήλες αρθρογραφίας ακούσθηκε και η «καινοτόμος» πρόταση: Να παύσει το μάθημα να βασίζεται στην Ορθόδοξη Χριστιανική Πίστη και Παράδοση (ομολογιακό μάθημα) και να γίνει θρησκειολογικό, δηλαδή να παρουσιάζει την ιστορία και την διδασκαλία όλων ή των περισσοτέρων θρησκευμάτων της Υφηλίου. Έχω την άποψη ότι η πρόταση περί θρησκειολογικού μαθήματος είναι ένα πυροτέχνημα χωρίς σοβαρή νομική και παιδαγωγική τεκμηρίωση οδηγεί δε σε πολλά αδιέξοδα.

Και εξηγούμαι:

Α) Όπως είναι γνωστό στα μειονοτικά σχολεία της Θράκης διδάσκεται με φροντίδα της Ελληνικής Πολιτείας το μάθημα των Θρησκευτικών βασισμένο στο Κοράνιο και στην Ισλαμική παράδοση. Μάλιστα στην Ειδική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης, το κρατικό δηλαδή ίδρυμα που εκπαιδεύει δασκάλους για τα μουσουλμανικά σχολεία, υπάρχει υποχρεωτικό και πρωτεύον μάθημα με τίτλο Ισλαμολογία. Οι δάσκαλοι των μουσουλμανικών δημοτικών σχολείων της Θράκης βοηθούνται από το Ελληνικό Κράτος να διδάξουν ένα μάθημα Θρησκευτικών με καθαρά ομολογιακό – μουσουλμανικό περιεχόμενο. Ερωτώ, λοιπόν, τους οπαδούς της θρησκειολογίας. Αν – υποθετικά – καθιερωθεί δια νόμου στην Ελλάδα το θρησκειολογικό μάθημα, θα ισχύσει και για τα μειονοτικά σχολεία; Αν ισχύσει - διότι οι νόμοι του κράτους έχουν γενική εφαρμογή – τότε θα καταργήσουμε ένα δικαίωμα της μουσουλμανικής μειονότητος και θα προκληθούν διεθνείς διαμαρτυρίες ότι καταργούμε την διδασκαλία του Κορανίου στους μουσουλμανόπαιδες. Εάν εξαιρεθούν τα μειονοτικά σχολεία από αυτή την διάταξη, τότε θα έχουμε έλλειψη ισονομίας και διακριτική μεταχείριση εις βάρος των Ορθοδόξων, πράγμα απαράδεκτο σε μία δημοκρατία. Ουσιαστικά «μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα».

Β) Εάν το μάθημα των Θρησκευτικών αποκτήσει θρησκειολογικό περιεχόμενο, τότε θα αναγκασθούν και οι Θεολογικές Σχολές Αθηνών και Θεσσαλονίκης να μετατρέψουν το περιεχόμενο σπουδών σε θρησκειολογικό για να ετοιμάζουν τους μελλοντικούς καθηγητές που θα διδάξουν το μάθημα στα σχολεία. Τότε, όμως, θα χαθεί το ενδιαφέρον πολλών ξένων φοιτητών από την Ανατολική Ευρώπη, την Αφρική και αλλού, οι οποίοι μέχρι σήμερα έρχονται στην χώρα μας για να σπουδάσουν Ορθόδοξη Θεολογία. Αν οι δύο Θεολογικές μας Σχολές παύσουν να μεταδίδουν Ορθοδοξία και εκπέσουν σε θρησκειολογικές τότε θα εμφανισθούν πανεπιστημιακά ιδρύματα άλλων χωρών, ίσως στην Ανατολική Ευρώπη, που θα προσκαλούν τους σπουδαστές όλης της Υφηλίου να σπουδάσουν την Ορθόδοξη Θεολογία. Η Ελλάς θα χάσει μία σημαντική γέφυρα πολιτιστικής και θρησκευτικής επαφής με τους Ορθοδόξους σπουδαστές της Οικουμένης, οι οποίοι αποφοιτώντες αναλαμβάνουν σημαντικές εκκλησιαστικές και επιστημονικές θέσεις στη χώρα τους. Εμφανίζεται δε και το εξής διπλωματικό παράδοξο: Από τη μία πλευρά η Ελλάς να πιέζει την Τουρκία για να επαναλειτουργήσει η Χάλκη ως Ορθόδοξη (ομολογιακή) Θεολογική Σχολή και από την άλλη πλευρά να ακούονται φωνές στην Ελλάδα περί θρησκειολογικής μεταλλάξεως των δύο Θεολογικών Σχολών.

Γ) Τίθεται δε το ερώτημα και από παιδαγωγικής απόψεως: Τι πρότυπα ήθους, πολιτισμού και κοινωνικής ζωής θα μεταδώσει ένα μάθημα θρησκειολογίας; Σήμερα, έστω και με τη γνωσιολογική και όχι κατηχητική μορφή του, το μάθημα των Ορθοδόξων Θρησκευτικών μεταδίδει ορισμένα πρότυπα και αξίες με βάση το Ευαγγέλιο. Η θρησκειολογική προσέγγιση λ.χ. τί πρότυπο οικογένειας θα προβάλλει; Το Χριστιανικό ή το πρότυπο πολλών μουσουλμανικών χωρών όπου επιτρέπονται οι τέσσερις σύζυγοι για τον άνδρα; Η θρησκειολογία είναι ένα συνονθύλευμα εγκυκλοπαιδικών γνώσεων που θα δημιουργήσουν σύγχυση στο παιδί. Όπως τονίζει και ο καθηγητής Γ. Μπαμπινιώτης, το παιδί πρέπει να διδαχθεί τα Θρησκευτικά με βάση την θρησκεία των γονέων του και την Ορθόδοξη παράδοση του τόπου, στον οποίο ζει.

Δ) Γιατί άραγε τέτοια μανία να εφαρμόσουμε το θρησκειολογικό πρότυπο, όταν στην Ευρώπη επικρατεί το ομολογιακό μάθημα; Αν ήταν επιτυχημένη λύση η θρησκειολογία θα την εφήρμοζαν οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Όμως η συντριπτική πλειοψηφία των χωρών επιλέγει την διδασκαλία της επικρατούσης θρησκείας και όχι την θρησκειολογία. (Βλέπε σχετικό άρθρο μου στην ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ Νοεμβρίου 2008).

Επικαλούνται ορισμένοι μία σύσταση της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης, την οποία ερμηνεύουν ως υποστηρικτική του θρησκειολογικού προσανατολισμού. Η συγκεκριμένη, όμως, πρόταση (1720 του 2005) δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα. Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει 47 κράτη μέλη και ας μη το συγχέουμε με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία έχει 27 κράτη μέλη. Οι

προτάσεις της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως έχουν πολιτικό χαρακτήρα και δεν έχουν τύχει επεξεργασίας από παιδαγωγούς, εκπαιδευτικούς κ.λ.π. Θυμίζω εξ άλλου ότι πάλι η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης σε μία άλλη απόφασή της (1481 του 2006) προτείνει να διδάσκονται στα σχολεία όλης της Ευρώπης τα εγκλήματα των Κομμουνιστικών ολοκληρωτικών καθεστώτων. Οι υποστηρικτές του θρησκειολογικού μαθήματος γιατί αναφέρουν μόνο την πρώτη και λησμονούν τη δεύτερη από τις προαναφερθείσες αποφάσεις;

Ε) Υπάρχουν κάποιοι καλοπροαίρετοι, οι οποίοι στην προσπάθειά τους να προστατεύσουν το μάθημα των Θρησκευτικών προτείνουν: Να του δώσουμε θρησκειολογικό περιεχόμενο, ώστε να μην υπάρχει νομική βάση για τους απαλλασσομένους. Έτσι όλη η τάξη θα παρακολουθεί Θρησκευτικά. Απαντώ ότι το επιχείρημα πάσχει νομικά. Και στην Αγγλία το μάθημα έχει θρησκειολογικό χαρακτήρα, όμως πάλι υπάρχουν απαλλασσόμενοι. Κάποιοι Έλληνες Θεολόγοι αναζητούν μία μέση λύση μεταξύ ομολογιακού και θρησκειολογικού μαθήματος ονομάζοντάς το «πολιτιστικό». Όμως ήδη από το 2000 ο βουλευτής και καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου Ευάγγελος Βενιζέλος έχει προειδοποιήσει: «Ένα πολιτιστικά προσανατολισμένο μάθημα των θρησκευτικών δεν παύει να είναι μάθημα θρησκευτικών και άρα ισχύουν όσα προαναφέρθηκαν ως προς τη δυνατότητα απαλλαγής» (1) . Συμπέρασμα δικό μου: Ας μην βιαστούμε να απορθοδοξοποιήσουμε το μάθημα με την ελπίδα ότι θα το «σώσουμε». Διότι έτσι και την ελληνορθόδοξη παράδοση θα βγάλουμε από τα σχολεία και τις απαλλαγές δεν θα αποφύγουμε!

Το μάθημα των Θρησκευτικών στη χώρα μας πρέπει να είναι βασισμένο στην Ορθοδοξία, στην Βίβλο και τους Πατέρες, να εμπλουτιστεί με αναφορές στα μεγάλα θρησκεύματα του κόσμου και στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα και να είναι υποχρεωτικό για όλους τους Ορθοδόξους μαθητές. Οι αλλόθρησκοι και ετερόδοξοι, αν θέλουν να απαλλαγούν, θα πρέπει να παρακολουθούν ένα εναλλακτικό υποχρεωτικό μάθημα. Αυτή είναι η καλύτερη λύση από πλευράς παιδαγωγικής, νομικής και εθνικής.

(1) Οι σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας, εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 2000, σελ. 129.

(Πηγή: Εφημερίδα "ΚΟΖΑΝΗ")

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ*:*

Το μάθημα των Θρησκευτικών: Η ουσία και η εθνική σημασία του (Πρωτοπρ. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός, Ομότιμος Καθηγητής Παν/μίου

Αθηνών)

Εις το στόχαστρον των λαϊκιστών το "μάθημα των θρησκευτικών" (Πρωτοπρ. π. Γεώργιος Μεταλληνός, Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών)